

Morálka politiků a vliv na politické rozhodování

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. – 8. 3. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1079</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD.6, PD. 7, PD. 8</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>12. dubna 2010</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

V březnovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zjišťovalo názory veřejnosti na to, do jaké míry různé instituce a skupiny obyvatel ovlivňují rozhodování politiků¹. Dále bylo zkoumáno, jak přísně by podle občanů měla být posuzována morálka politiků² a podle jakých kritérií by mělo být posuzováno jejich jednání³.

Největší vliv na rozhodování politiků je připisován „úplatkům a korupci“ a na druhém místě „zájmovým skupinám a lobby“. Dále mají podle mínění oslovených občanů vliv na rozhodování politiků „médiá“ a „stávky a demonstrace“. Podle názoru dotázaných se v další řadě politici orientují podle „voličů vlastní strany“. Relativně malý vliv je

¹ Znění otázky: „Jak moc podle Vašeho názoru ovlivňují rozhodování politiků a) média, b) občané, c) voliči vlastní strany, d) úplatky a korupce, e) průzkumy veřejného mínění, f) stávky a demonstrace, g) zájmové skupiny a lobby, i) vědci a odborníci.“ Škála: 1 = v nejvyšší míře; 7 = vůbec ne.

² Znění otázky: „Přečtu Vám rozhovor tří lidí o tom, jaká by měla být morálka našich politiků. Který z těchto názorů je Vám nejbližší? a) morálka politiků má být posuzována přísněji než u ostatních, protože v politice mají být jen ti nejlepší, b) pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní, c) politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit.“

³ Znění otázky: „Domníváte se, že politici by měli být hodnoceni: a) pouze podle toho, jak jednájí ve své profesi, b) nebo i podle jejich soukromého života?“

prisuzován „průzkumům veřejného mínění“, „vědcům a odborníkům“ a zejména „občanům“. U poslední jmenované položky zhruba čtvrtina (24 %) dotázaných uvedla známku 7, tedy vůbec žádný vliv (viz tabulka 1).

Tab. 1: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků (v %)

	1= v nejvyšší míře	2	3	4	5	6	7= vůbec ne
Úplatky a korupce	33	28	20	8	3	3	1
Zájmové skupiny a lobby	21	24	18	12	8	5	5
Média	8	18	22	16	11	8	11
Voliči vlastní strany	5	12	24	20	16	10	8
Stávky a demonstrace	4	15	22	22	16	10	8
Průzkumy veřejného mínění	3	10	23	18	16	11	12
Vědci a odborníci	1	6	19	18	21	14	12
Občané	2	6	13	19	17	17	24

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádku tvoří odpovědi „nevím“.

Tabulka 2 nabízí časové srovnání pomocí průměrných známek hodnocení vlivu jednotlivých položek na rozhodování politiků.

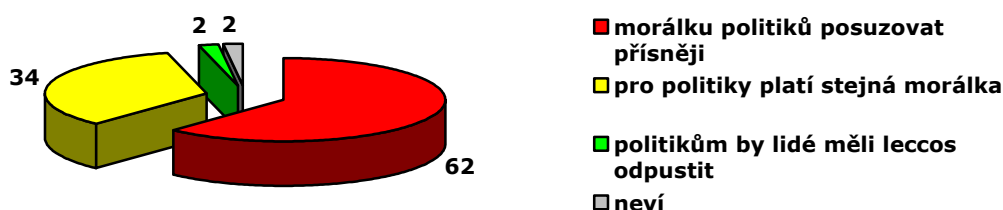
Tab. 2: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků – časové srovnání (průměrná známka)

	1/02	6/03	6/05	3/07	3/08	3/09	3/10
Média	3,59	3,57	3,59	3,57	3,97	3,82	3,76
Občané	4,90	4,71	4,91	4,90	5,04	4,93	4,94
Voliči vlastní strany	-	3,51	3,87	3,82	3,90	3,96	3,96
Úplatky a korupce	2,78	2,67	2,56	2,50	2,39	2,35	2,32
Průzkumy veřejného mínění	4,35	4,26	4,33	4,35	4,34	4,31	4,22
Stávky a demonstrace	3,80	4,02	4,30	4,54	4,17	4,15	3,91
Zájmové skupiny a lobby	2,82	3,29	3,24	3,02	2,84	2,97	2,99
Vědci a odborníci	-	-	-	-	4,33	4,25	4,54

Pozn.: Do analýzy nebyly zahrnuty odpovědi „nevím“.

Podle přesvědčivé většiny dotázaných má být morálka politiků posuzována přísněji než u ostatních, protože v politice mají být jen ti nejlepší. S tímto výrokem souhlasilo 62 % respondentů. Třetina účastníků výzkumu se domnívala, že pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní. Pouze 2 % oslovených občanů podpořily souhlasem výrok, že politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit. Názorný přehled výsledků přináší graf 1.

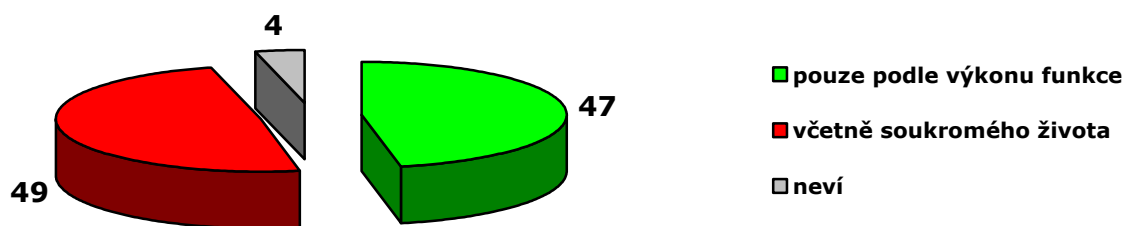
Graf 1: Jak by měla být posuzována morálka politiků?

K přísnějšímu hodnocení politiků tíhnou častěji starší lidé. Ve věkové kategorii nad 60 let by politiky hodnotilo přísněji 70 % dotázaných, oproti 54 % v případě respondentů mladších 30 let. Statisticky významné rozdíly se projevily ještě u subjektivně hodnocené životní úrovně. Lidé s dobrou životní úrovní by častěji než lidé s průměrnou či špatnou životní úrovní uplatňovali při posuzování morálky politiků stejná měřítko jako pro všechny ostatní.

Četnosti odpovědí na otázku, zda by mělo být jednání politiků hodnoceno pouze podle výkonu veřejné funkce nebo zda by mělo zahrnovat i soukromý život přináší graf 2.

Graf 2: Podle jakých kritérií by mělo být posuzováno jednání politiků?

Toto téma dělí veřejnost na dvě stejně velké skupiny (rozdíl dvou procentních bodů nepřesahuje rámec statistické chyby). Pokud si odmyslíme 4 % nerozhodnutých, je polovina dotázaných toho mínění, že politici by měli být hodnoceni nejen podle výkonu své funkce, ale také podle soukromého života. Druhá polovina dotázaných by se při hodnocení omezila pouze na výkon politické funkce.

Názor, že by měl být politik hodnocen nejen podle výkonu funkce, ale rovněž podle soukromého života zastávají nejčastěji stoupenci komunistů (63 %). Pouze podle jednání ve své profesi by politiky hodnotili častěji příznivci ODS a lidé s dobrou životní úrovní.